Vlinderverslag 2006

Het 5-jarige vlinderproject is teneinde. De vlinderredactie, bestaande uit 5 mensen, buigt zich gezamenlijk over de opzet van de vlinderatlas. Waarin alle gegevens van het project worden gepresenteerd. Het onderzoek verliep van januari t/m december. In deze periode zijn wederom de 17 dagvlindersoorten in onze regio onderzocht en geregistreerd.

Ook dit jaar zijn er veel vragen over dag- en nachtvlinders gesteld via e-mail en telefoon. De betrokkenheid bij de vlinders in onze regio is gegroeid en dat is een van de doelstellingen van de vlinderwerkgroep geweest.

Dankwoord

Alle waarnemers worden bijzonder bedankt voor hun medewerking, want dank zij hun hulp hebben we dit jaar meer waarnemingen dan in 2005. Er zijn van alle 17 dagvlinders 49.003 vlinders geteld. Alle vlinders bij elkaar kwamen we op 51.860 vlinders. 2003 was echter het topjaar wat het totaal aan waarnemingen betreft (58.641).

Vlinderkweekkasten & kweekset

Evert Kunst heeft 40 vlinderkweekkasten gemaakt voor de basisscholen in onze regio. De kasten werden inclusief een KNNV-tas, gevuld met informatie en een (bij de vlinderstichting) te bestellen pakketje met rupsen en eitjes beschikbaar gesteld, aan de eerste 40 scholen die zich hiervoor melden. De totale waarde van zo'n set bedroeg € 55,-. Op vrijdagmiddag 12 mei werd bij de werkplaats van Evert Kunst de eerste kweekkast aangeboden aan de school die zich het eerste had gemeld en dat was de basisschool "Het Ooievaarsnest" te Zwaag. Acht scholen hebben ons enthousiast geschreven hoe het project is verlopen. Leerkrachten en kinderen vonden het een mooie ervaring om de hele cyclus van ei tot vlinder te volgen en de uitgekomen vlinders vrij te laten.

Kaarten en formulieren

Door de leden van de vlinderwerkgroep zijn de kaarten en formulieren in ons werkgebied gedistribueerd. Veelal via bibliotheken en tuincentra. Op Internet waren de waarnemingsformulieren in diverse vormen ophaalbaar.

Oproep

De waarnemingsformulieren blijven via internet verkrijgbaar in de hoop dat onze waarnemers toch doorgaan met het melden van vlinders in de regio. Dat is weer van belang voor de volgende meting over zo'n ongeveer 10 jaar. Het mooiste is als we met z'n allen de regelmaat van tellen blijven doen, dan kunnen we na een aantal jaren beter zien welke vlinders bij ons zijn verdwenen. Dat klinkt wat negatief, maar natuurlijk kunnen er ook door de weersveranderingen nieuwe soorten bijkomen! Minstens zo belangrijk is het constateren dat door onze bemoeienis de vlinderstand niet achteruit gaat. Daarvoor moeten we wel beleid maken en optimale voorwaarden scheppen voor deze kwetsbare insecten. Bijvoorbeeld door ons snoei- en maaibeleid aan te passen en minder met gif te spuiten. De vlinderwerkgroep roept iedereen op om deze mooie gevleugelde te blijven volgen en te melden bij www.knnv.nl/hoorn/

Telgegevens per soort

Welke vlinders vertonen een achteruitgang in 2006

Het **ORANJETIPJE** zakte, na een stijging in 2005, dit jaar naar 13 waarnemingen.

Oranjetipje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002				1	3	1							5
2003				4	3								7
2004				5	1								6
2005				10	4								14
2006					13								13

Het **HOOIBEESTJE** doet het dit jaar slechter dan vorig jaar en zakte naar 19 waarnemingen.

Hooibeestje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002							10	17	1				28
2003					1	36	36	45	4				122
2004					3		6	109	6	1			125
2005					12	2	4	1	1				20
2006					1	5	9	4					19

Met het **LANDKAARTJE** gaat het vanaf 2003 slecht zij zakte dit jaar naar 22 waarnemingen.

Landkaartje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002					15	2	48	49					114
2003				11	59	9	136	76	28				319
2004				18	21	1	18	15					73
2005					20	4	17	3	2				46
2006					9	1	10	1		1			22

Het **ZWARTSPRIETDIKKOPJE** doet ons schrikken met een duikeling naar 346 waarnemingen, dit is zelfs slechter dan 2002. Maar in de andere jaren zijn er aanzienlijk meer waargenomen dus dit is waarschijnlijk niet iets wat zal doorzetten.

Zwartsprietdikkopje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002					1	2	233	165					401
2003					1	15	1.212	363					1.591
2004						4	594	501	2				1.101
2005					1	2	816	701	15	2			1.537
2006					1	11	271	63					346

De **ARGUSVLINDER** meldt zich 559 keer, dat is minder dan de laatste 3 jaar en een beetje hoger dan de 512 meldingen in 2002.

Argusvlinder	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002				2	65	22	113	272	36	1	1		512
2003			2	3	52	52	310	603	683	114			1.819
2004				4	185	26	88	479	53	20			855
2005			1	4	135	21	39	746	23	4			973
2006				1	17	68	52	421					559

De **KLEINE VOS** wordt ook niet veel waargenomen 2.466 keer dat is weliswaar meer dan 2002 maar in dalende lijn vanaf 2003.

Kleine vos	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002		1	79	22	8	20	114	1.075	386	8			1.713
2003		7	130	142	47	833	2.630	3.590	1.834	67	1		9.281
2004		6	172	236	44	74	170	1.998	516	185	3		3.404
2005	1		96	133	40	60	70	1.600	1.111	130	3		3.244
2006			16	82	37	34	353	1.633	380	123	2		2.660

De lichte vooruitgang

De **KLEINE VUURVLINDER** werd in 2005 15 keer waargenomen en klautert dit jaar uit het dal met 48 waarnemingen.

Kleine vuurvlinder	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002					5	1	6	18		1			31
2003				2	3	12	79	94	72				262
2004				1	20		13	21	13	6			74
2005				1	2	5	4	3					15
2006					4	1	8	29	6				48

De **CITROENVLINDER** scoorde 179 waarnemingen, en dit is zelfs beter dan de 120 in 2004 maar we zijn natuurlijk wel beter gaan kijken dan vroeger. En het weer zat mee. Dat wordt dus een vlinder die we in de gaten moeten houden.

Citroenvlinder	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002			4	22	29	4	35	57	9		1		161
2003		3	19	46	33	14	57	28	11	1	1		213
2004			24	52	10	6	5	12	11				120
2005			14	50	25	5	11	26	6	3			140
2006			3	22	45	10	60	33	6				179

Met het **ICARUSBLAUWTJE** gaat het ook goed want 243 stuks in 2006 is beter dan de 99 in 2002.

Icarusblauwtje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002				1	2	5	10	78	3				99
2003				1	6	8	102	207	518	8			850
2004					53	34	46	369	18	2			522
2005				2	20	6	12	148	12				200
2006					7	30	100	104	2				243

Beter dan ooit deed de **GEHAKKELDE AURELIA** het weer, zij is 708 keer gezien.

Gehakkelde aurelia	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002			6	12	2	5	70	55	75	2			227
2003			50	25	12	65	293	110	118	7	1		681
2004			16	32	4	2	106	54	115	7			336
2005			35	35	18	38	134	52	88	19			419
2006			2	51	19	11	275	150	156	43	1		708

Onze trekkende **DISTELVLINDER** bezocht ons land weer. Er kwamen 1.104 waarnemingen binnen.

Distelvlinder	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002					11	97	138	994	60	2			1.302
2003					85	1.288	2.351	1.083	85	9			4.901
2004					11	34	15	363	37	5			465
2005				1	8	10	5	17	12	4			57
2006				3	3	148	424	499	16	11			1.104

Hoe gaat het met de **DAGPAUWOOG** die niet uit zijn dip leek te komen? Nou die is volop terug van weggeweest, met 2.103 waarnemingen verbetert zij haar eigen record van 2003 met 1.829 waarnemingen.

Dagpauwoog	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002		1	23	147	18	8	359	751	9	3	1		1.320
2003		2	37	187	67	16	1.067	377	61	14	1		1.829
2004			46	155	60	4	117	153	36	2			573
2005		1	5	66	46	20	82	306	31	10	1		568
2006			4	33	49	8	1.554	180	231	43		1	2.103

Welke vlinders vertonen een duidelijke vooruitgang t.o.v. 2002

Goed nieuws betreffende het **BOOMBLAUWTJE**, die was duidelijk even op 'vakantie in 2004'. 579 in 2005 terwijl er 622 in 2003 waren en 207 in 2004, de topper is echter 2006 met 1.382 waarnemingen. De lucht was dan ook redelijk blauw.

Boomblauwtje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002			2	54	165	11	406	257	11				906
2003		1		149	129	16	240	78	9				622
2004				29	12	1	86	71	6	2			207
2005			3	91	87	7	204	173	10	3	1		579
2006				51	523	33	623	139	13				1.382

Het **KLEIN GEADERD WITJE** is meer dan anders geteld namelijk 1.519 keer. Dit blijft een lastige vlinder om waar te nemen.

Klein geaderd witje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002			1	22	53	23	124	71	28				322
2003			3	45	90	150	193	392	45				918
2004				72	103	7	114	100	74				470
2005			1	72	154	8	105	173	51	3			567
2006				25	257	10	289	823	111	4			1.519

Het **GROOT KOOLWITJE** is 3.440 keer geteld en doet het niet slecht.

Groot koolwitje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002			4	80	244	100	552	1.118	279	3			2.380
2003			2	63	203	379	1.195	1.020	687	29			3.578
2004				54	200	62	778	780	709	34			2.617
2005	4		4	163	676	187	1.584	1.402	573	17	2		4.612
2006				6	275	104	1.621	898	510	26			3.440

Het **KLEINE KOOLWITJE** is beeld bepalend voor onze regio. Vanaf april tot en met september wordt zij van alle vlinders het meest waargenomen. In 2006 wordt zij 28.876 waargenomen. Hulde aan ons **KLEINE KOOLWITJE**.

Klein koolwitje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002			23	229	651	131	1.343	1.959	930	5			5.271
2003			49	510	748	1.017	3.415	6.437	3.569	102			15.847
2004			15	423	697	190	1.706	2.610	4.622	47			10.310
2005			10	736	2.012	234	6.896	9.831	10.232	216	3		30.170
2006		1		143	1.725	440	10.748	8.021	7.633	155		10	28.876

De **ATALANTA** blijft redelijk stabiel door de jaren heen.

Atalanta	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002			1	10	72	169	429	1.876	557	33	1		3.148
2003			8	39	170	1.335	2.403	1.333	269	35	3		5.595
2004	1		37	31	44	113	382	1.000	1.081	73			2.762
2005			4	13	145	424	563	2.088	1.254	136	12		4.639
2006			6	11	124	312	2.318	1.556	1.150	304	1		5.782

Telgegevens van de 17 dagvlindersoorten

Op de volgende pagina's is het resultaat van 17 dagvlindersoorten in 2006 met behulp van tabellen en grafieken weergegeven.

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
Argusvlinder				1	17	68	52	421					559
Atalanta			6	11	124	312	2.318	1.556	1.150	304	1		5.782
Boomblauwtje				51	523	33	623	139	13				1.382
Citroenvlinder			3	22	45	10	60	33	6				179
Dagpauwoog			4	33	49	8	1.554	180	231	43		1	2.103
Distelvlinder				3	3	148	424	499	16	11			1.104
Gehakkelde aurelia			2	51	19	11	275	150	156	43	1		708
Groot koolwitje				6	275	104	1.621	898	510	26			3.440
Hooibeestje					1	5	9	4					19
Icarusblauwtje					7	30	100	104	2				243
Klein geaderd witje				25	257	10	289	823	111	4			1.519
Klein koolwitje		1		143	1.725	440	10.748	8.021	7.633	155		10	28.876
Kleine vos			16	82	37	34	353	1.633	380	123	2		2.660
Kleine vuurvlinder					4	1	8	29	6				48
Landkaartje					9	1	10	1		1			22
Oranjetipje					13								13
Zwartsprietdikkopje					1	11	271	63					346
totaal		1	31	428	3.109	1.226	18.715	14.554	10.214	710	4	11	49.003

In de bovenstaande tabel staan de waarnemingen van de 17 dagvlindersoorten in 2006 per-maand weergegeven.

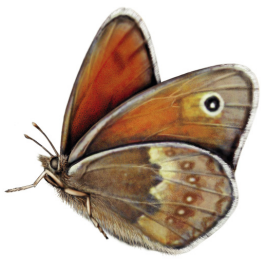

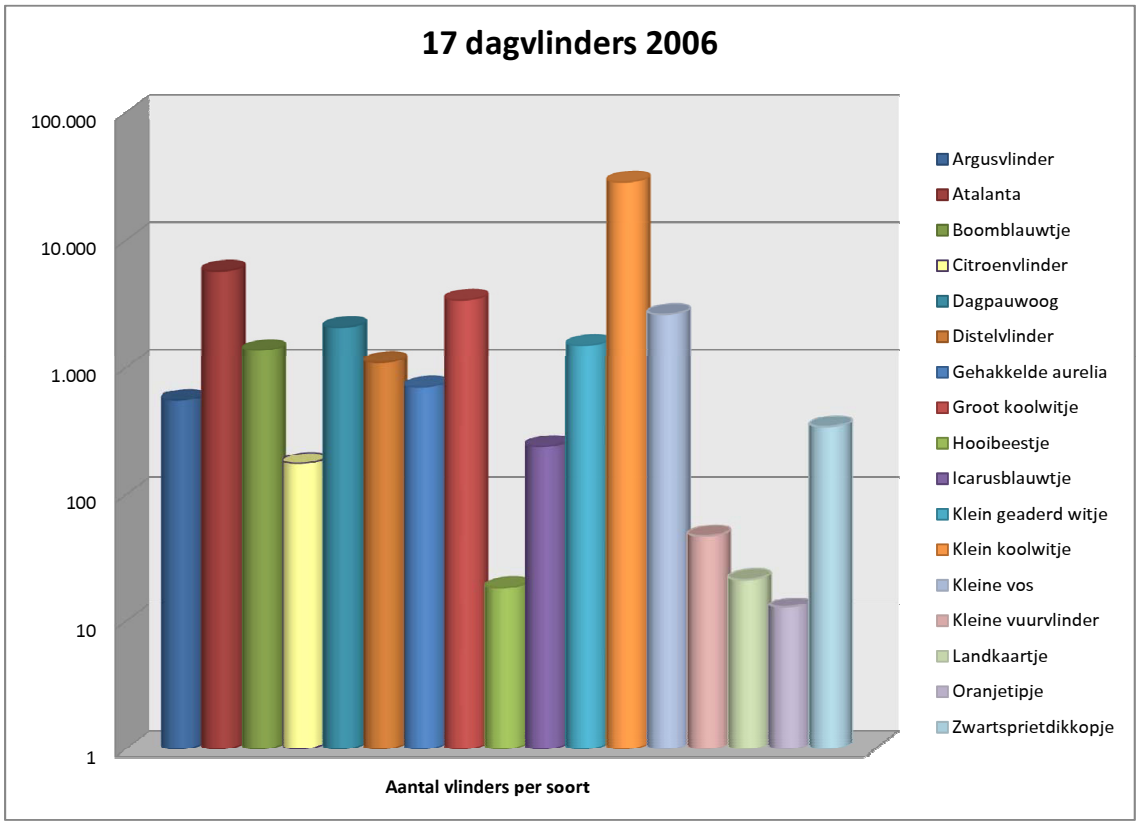

Aantallen per soort (de van boven naar beneden genoemde soorten zijn van links naar rechts weergegeven)

soort	vroegste	laatste	hoogste	aantal
Argusvlinder	26-04-2006	30-08-2006	06-08-2006	130
Atalanta	07-03-2006	26-11-2006	23-07-2006	227
Boomblauwtje	04-04-2006	13-09-2006	11-05-2006	67
Citroenvlinder	17-03-2006	29-09-2006	18-07-2006	22
Dagpauwoog	20-03-2006	04-12-2006	23-07-2006	356
Distelvlinder	17-04-2006	27-10-2006	06-08-2006	149
Gehakkelde aurelia	26-03-2006	03-11-2006	06-08-2006	33
Groot koolwitje	22-04-2006	18-10-2006	25-07-2006	164
Hooibeestje	13-05-2006	26-08-2006	29-07-2006	4
Icarusblauwtje	02-05-2006	10-09-2006	06-08-2006	48
Klein geaderd witje	16-04-2006	02-10-2006	09-08-2006	309
Klein koolwitje	18-02-2006	11-12-2006	01-09-2006	3.788
Kleine vos	09-03-2006	26-11-2006	13-08-2006	343
Kleine vuurvlinder	07-05-2006	11-09-2006	26-08-2006	17
Landkaartje	05-05-2006	21-10-2006	14-05-2006	4
Oranjetipje	04-05-2006	18-05-2006	06-05-2006	2
Zwartsprietdikkopje	28-05-2006	13-08-2006	23-07-2006	101

In de bovenstaande tabel staat de eerste en de laatste datum waarop de 17 vlindersoorten zijn waargenomen. Daarnaast staat de datum waarop de meeste vlinders van een soort zijn gezien en het aantal op die dag.

Overige soorten.

Naast de welbekende 17 dagvlinders zijn er 10 andere soorten waargenomen. Waaronder de **ORANJE LUZERNEVLINDER** 16 keer, het **BRUINBLAUWTJE** 16 keer, het **BONTE ZANDOOGJE** 11 keer en het **BRUINZANDOOGJE** 6 keer.

Dagvlinders	
Aardbeivlinder	2
Bont zandoogje	11
Bruin blauwtje	16
Bruin zandoogje	6
Gele luzernevlinder	7
Keizersmantel	1
Kleine parelmoervlinder	1
Oranje luzernevlinder	16
Resedawitje	2
Rouwmantel	10
totaal	72

Nachtvlinders

Dit jaar hebben we slechts 2.785 nachtvlinders geteld. Er waren 86 verschillende soorten gemeld. Per jaar komen er andere soorten bij op onze lijst. Dit heeft zeker te maken met de uitbreiding van kennis over de nachtvlinder. Het Nederlandse nachtvlinderboek en de uitgebreide hoeveelheid plaatjes en informatie op Internet zorgt er voor dat we de lastige soorten makkelijker kunnen determineren.

Nachtvlinders		Nachtvlinders	
Acieris variegana	3	Kroosvlinder	2
Agaatvlinder	3	Lieveling	1
Agapeta hamana	1	Lindepijlstaart	1
Agriphila tristella	13	Muntvlinder	89
Amblyptilia acanthadactyla	1	Myelois cribella	2
Ancylis badiana	1	Nomophila noctuella	6
Anjermot	39	Oranje-o vlinder	1
Appeltak	2	Piramideuil	2
Bladroller spec	10	Plakker	7
Bonte bessenvlinder	18	Platyptilia gonodactyla	11
Brandnetelmot	4	Pleuroptya ruralis	3
Bruinbandspanner	2	Pyrausta purpuralis	2
Chrysoteuchia culmella	216	Rietvink	2
Crambus pratella	1	Roesje	10
Distelmotje	1	Rood weeskind	2
Endrosis sarcitrella	2	Schilddrager	1
Epiblema cynosbatella	3	Schimmelspanner	1
Eurrhypara coronata	3	Sint-jacobsvlinder	2
Gamma-uil	1.848	Stippelmot	46
Geoogde bandmeter	3	Stompvleugelgrasuil	1
Gepluimde spanner	1	Streepstipspanner	1
Gerande spanner	2	Thetidia smaragdaria	1
Gestreepte goudspanner	4	Tienuursvlinder	2
Gewone bandspanner	1	Vliervlinder	3
Gewone dwergspanner	2	Waterleliemotje	4
Goudgele boorder	1	Windepijlstaart	1
Goudvenstertje	1	Witkopbeer	1
Grijze stipspanner	1	Witte grijsbandspanner	11
Groen-bruinzadelmot	3	Witvlakdwergspanner	27
Groenteuil	1	Witvlakvlinder	8
Grote beer	10	Zomervlinder	2
Grote spikkelspanner	1	Zuidelijke stofuil	1
Hagedoornvlinder	1	Zwart weeskind	1
Hepialus sylvina	3	Zwartbandspanner	14
Huismoeder	18	Zwarte-c-uil	1
Hypsopygia costalis	1	Zwartvlekdwergspanner	1
Iepengouduil	3	Cyclophora linearia	1
Jodia lactearia	1	Gele agaatspanner	2
Kleine zomervlinder	6	Hoffmannia pseudopratella	3
Kolibrievlinder	263	Paardenbloemspanner	1
Kooluil	3	Volgeling	3
Koperuil	1	Wortelhoutspanner	2
		totaal	2.785

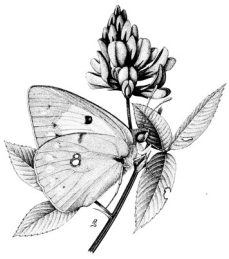

Weersomstandigheden

Op de volgende pagina's zijn de weersomstandigheden in De Bilt van 2002 t/m 2006 grafisch-weergegeven. De gegevens zijn afkomstig van het KNMI.

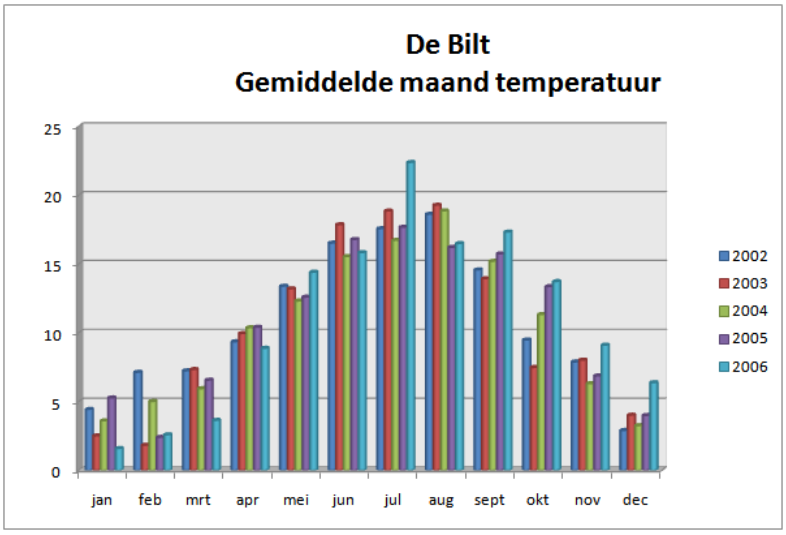

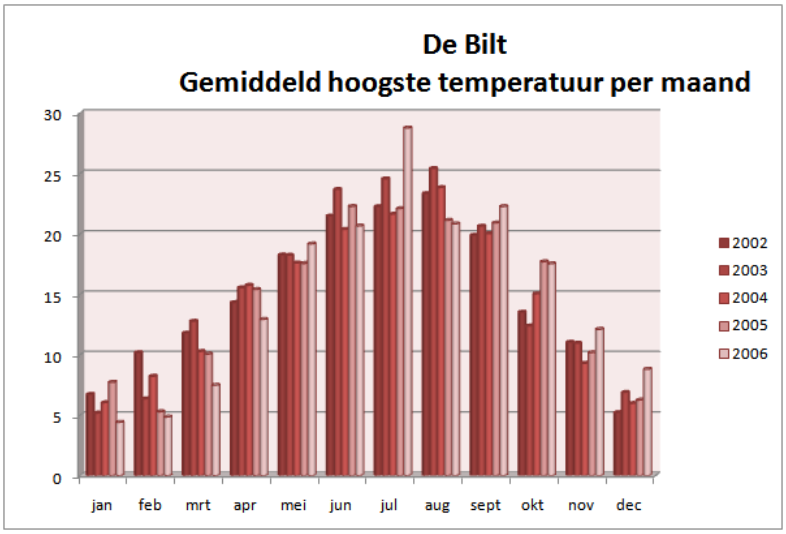

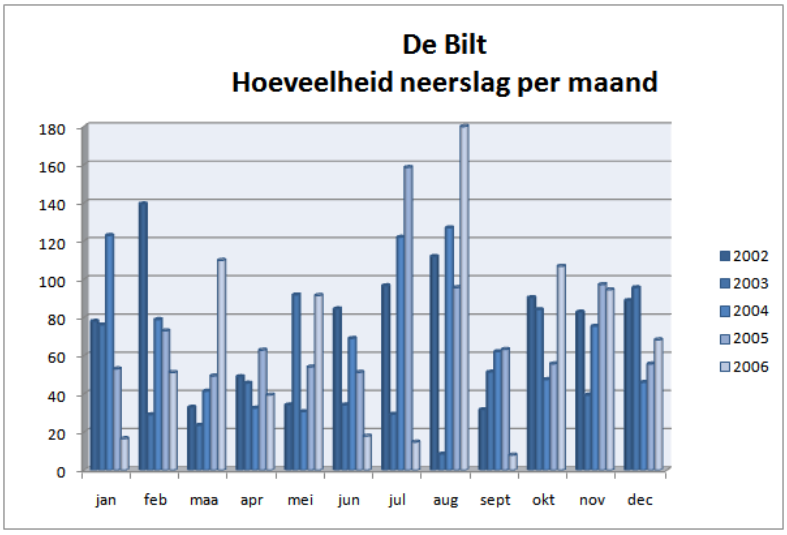

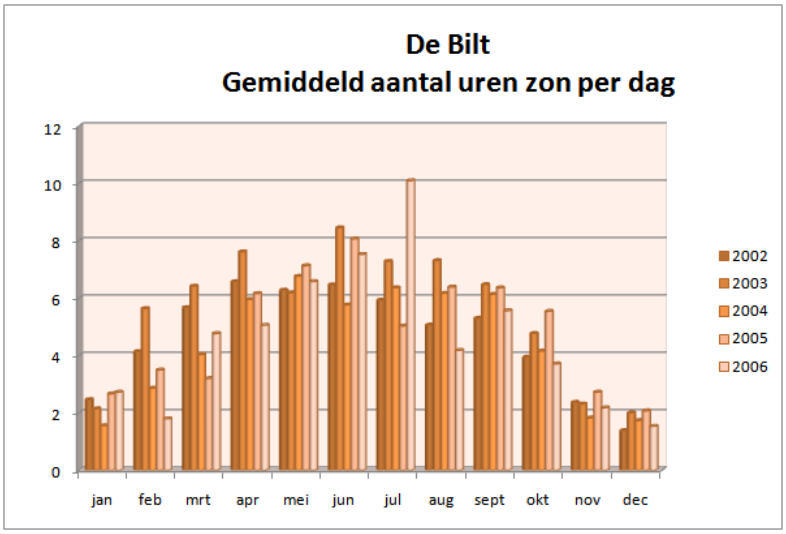

Samenvatting van de 17 dagvlindersoorten

Wij hadden in 2006 weer een paar opvallende goede maanden met veel zonuren en lekker warm weer. Dat vonden de vlinders ook. De meeste meldingen kwamen binnen vanaf april tot en met september. In totaal zijn er 49.003 vlinders waargenomen, dit is het hoogste aantal van de afgelopen vijf jaar.

17 vlindersoorten	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2002		2	143	602	1.344	601	3.990	8.812	2.384	58	4		17.940
2003		13	300	1.227	1.709	5.245	15.719	15.836	7.993	386	7		48.435
2004	1	6	310	1.112	1.468	558	4.244	8.635	7.299	384	3		24.020
2005	5	1	173	1.377	3.405	1.033	10.546	17.270	13.421	547	22		47.800
2006		1	31	428	3.109	1.226	18.715	14.554	10.214	710	4	11	49.003

2003 Was een goed vlinderjaar. Het weer was stabiel en overwegend zacht, warm, veel zonuren en hoge temperaturen in verhouding tot andere jaren. Het hoogste aantal waargenomen vlinders was 15.836 in augustus.

In 2006 viel er meer regen vooral in september, en fluctueerde het aantal zonuren sterker, het hoogste aantal zonuren kwam alleen voor in juli zowel per jaar, maand als dag en dat is in verhouding tot 2003 een stuk minder. De hoeveelheid waargenomen vlinders is in juli 2006 het hoogst namelijk 18.715 vlinders. Toch is 2006 wat betreft de 17 soorten het beste vlinderjaar tot nu toe.

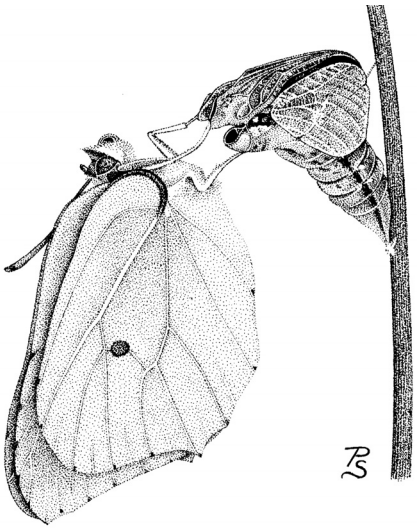

Ook dit jaar zijn er door de vlinderwerkgroep diverse excursies geregeld. Er was weer een nacht van de Nachtvlinders, deze keer succesvol geleid door Joke Stuurman op een vertrouwde plek, de Suyderbraeck.

De leden van de vlinderwerkgroep hebben er dit jaar flink hun schouders onder gezet. Er moesten vele “witte vlekken” opgevuld worden voor onze vlinderatlas, waar U ongetwijfeld meer over zult horen.

Henny van der Groep

2007-015HN/02VER